

ac redemptoris: O Altissima, & suprema JEsu Clementia! inimici crudelissimi vulneribus percusserunt dorsum ejus, ipse vero talibus vulneribus eos redemit, à potestate demonis liberavit, in ipsismet flagellis datis in dorso suum principatum, ac regnum salvatoris constituens.

QUÆSTIO IV.

Quare altissimo Dei consilio Aram genuit Aminadab?

13. **A** It Tex. num. 3. & 4. Aram autem genuit Aminadab, Aminadab autem genuit Naasson. Non casu talia nomina tali rerum ordine posita sunt in catalogo progenitorum Christi. Primo Strabus Fuldensis ibi ex Rabano Mauro horum nominum interpretationem ingeniosè emedullans, ad Christum eorum filium his verbis derivat, & ait: Aram Christus electus, vel excelsus interpretatur... Ipse est Aminadab, id est voluntarius, qui dicit voluntariè sacrificabo tibi. Idem est Naassen, id est augurium. Rectè tali ordine Christi progenitores describuntur. Nam ex eo quod Christus D est electus, ac excelsus filius Dei Patris, & ex eo quod ipse pro nobis se obtulit voluntariè Deo Patri in sacrificium, inde pro nobis est augurium totius felicitatis ac bonitatis. O magnum augurium non de incertis hominum conjecturis superstitiosè falsis, sed de providentiæ Divinæ certissima præscientia felicissima, qua nobis destinavit excelsum filium suum in sacrificium oblatum pro salute nostra in omne aspiciatissimum bonum.

14. **Secundò** D. Chrysostr. in imperfecto homil. in Matthæum. Convenienter Aram (qui erat visitatio ipsorum) genuit filium Aminadab, qui interpretatur, vel gens desiderata, vel populus voluntarius. Neque enim facta fuisset super eos visitatio Dei, nisi gens desiderata fuisset, & populus voluntarius. Qui enim voluntarius est Deo, & dicit voluntariè sacrificabo tibi, ipse est & desiderabilis apud Deum, & qui desiderabilis est Deo, sine dubio voluntarius est; quia non omnino subjectionem hominum diligit Deus, aut famulatum, sed voluntariam subjectionem, aut famulatum voluntarium: & assignat optimam rationem. Natura enim omnes sub Deo sunt, quoniam & à Deo creati sunt, voluntariè autem non omnes sunt Dei, quia nostra vasa secundum opera diabolo se subvertunt. Optimè dicitur in Text. Aram autem genuit Aminadab: Quod rectè colligitur ex nominum significatione. Aram id est Visitatio eorum: Aminadab idem valet, ac populus voluntarius; & quia populus Israël Deo voluntariè serviebat, ejusque obsequio se dedicabat, inde promeruit à jugo Pharaonis liberari, & à servitute Egypti exire. Nequem enim facta fuisset super eos visitatio Dei, nisi fuisset populus voluntarius.

15. **Ait Nazianzen.** Orat. 37. Quod voluntarium est, tam divinum, tum certum est: in Dei famulatu, illi maximè complacente; ait Paulus 1. Corinth. 7. n. 25. De Virginibus præceptum Domini non habeo; Cur tam explicite ipse

gentium Doctor prædicat quod de Virginibus præceptum non habeat, cur hoc etiam non dicit de aliis operibus consilii, ut de paupertate, obedientiâ religioâ, de elemosyna in pauperes, de lugentibus, ac aliis virtutum operibus, sed tantum de virginibus ait, quod non habet præceptum à Domino, ut deinde maximè commendetur virginum præstantia, tanquam superior aliis virtutibus, ut propinquior, & amabilior Deo, ut sine ullo præcepto, merè voluntariè, tam admirabiliter se habeant. D. Hieronym. lib. 1. in Jovinian. ait: Tenet in manu Virginum virtutibus ostendit purissimum fontem, & clamat, qui sicut, veniat, & bibat: qui potest capere, capiat. Non dicit velitis, nolitis, bibendum vobis est, atque currendum: sed qui voluerit, qui poterit currere, atque potare, ille vincet, ille saturabitur: & ideo plus amat Virgines Christus, quia sponte tribuunt, quod sibi non fuerat imperatum: Majorisque gratia est, offerre quod non debet, quam reddere quod exigaris.

Conqueritur Deus de populo Hebræo, quippe non sacra sit operatus cum per solitudinem duceretur: Nunquid hostias, & sacrificium obtulisti mihi in deserto, &c. Amos 5. n. 25. sed opponit Hebræos: Anne cerè Deus queritur? Certè Moyles in Horeb aram extruxit? Exod. 24. n. 5. Miste juvenes & obtulerunt holocausta, &c. Mitto plura ex Numer. cap. 7. n. 2. ubi alia sacrificia oblata invenies. Quomodo ergo ait Deus, quod non obtulerunt holocausta. D. Hieronym. ibi: Bene est, sed post quadam esse legitimus Deo obtulisse non voluntate, sed metu fecerunt: Viderunt homines fumate montem, micare ignes, mugire tonitruum, c. 20. n. 8. hac rerum facie metum concipere, & sacra facere; sed quæ necessitate potius, quam voluntate, perinde est apud Deum, ac si non fiant: ingratum omnino id est opus, utpote quod in Dei cedat injuriam. Unde rectè monet Seneca lib. 1. de beneficiis, cap. 6. nec in vicinis, licet optima sint, auroque fulgeant, Deorum est honor, sed pia, ac recta voluntate venerantium.

QUÆSTIO V.

Quare Ruth Moabites, mulier gentilis tantum sublimatur, ut illustrissimo Catalogo progenitorum Christi annumeretur cum præstantissimo viro suo Booz.

A It Textus n. 5. Booz autem genuit Obed. ex Ruth: de excellentissimis virtutibus Booz jam aliqua dixi citato tom. 1. in Evang. lib. 1. cap. 2. q. 25. de qua ait D. Chrysostr. in imperfecto homil. 1. Quod non sibi uxorem accepit, sed Deo: nimirum ut legem adimpleret, eique satisfaceret, ut ibi explicavi: cujus tanta erat probitas, ac sanctitas, ut idem Chrysostr. citatus dicat: Saluum autem equalem virum genuit ex Rahab Booz, qui interpretatur, in virtute, vel virtus in ipso. Tantum erat Booz vitii defæcatus, ut non solum dicatur de eo, quod in ipso erat virtus; sed etiam quod ipse erat in virtute. Tanta sanctitatis prærogativa eminebat

ut totus videretur in virtute plantatus, impressus, ac radicans, ac si veluti esset quædam virtutis portio, ut quidquid ipse faceret, ab eoque prodiret, tantum veluti à virtute emanabat, ut de eo liceat dicere, quod de Magno Basilio dixit D. Gregorius Nazianz. oratione de ejus laudibus: *Qui Basilium laudat, virtutem laudat.*

18. **Ad** quæstionem propositam maxime mirandum est quod Ruth mulier gentilis, & alienigena, ad tantam sublimitatem devenisset, ut inter progenitores unigeniti Filii Dei incarnati scriberetur, & unde ad tantam sublimitatem pervenit, habes in ejus libro, cap. 1. n. 4. *Ruth adhaesit socii sui: quæ in magna erat afflictione. Orbat enim marito, ac filii erat Noemi, in summa desolatione, ac angustia, quam minimè deseruit Ruth, sed ei inseparabiliter adhaesit, eligens magis cum ea mendicare in paupertate, & multis incommodis quam apud suos mavere pluribus abundans, ex quo inde in tantum sublimatur, ut ex semine ejus Christus nasceretur, interque Christi Patres annumeretur.*

D. Hieron. *Pietas, & clemencia in sanctos valde proficua hominibus.* D. Hieron. *epist. ad Paulum sic ait: Vide quanti meriti sit, deserta præstitisse solatium, ex ejus semine Christus oritur de Noemi refecta à Ruth, inde excolitur ipsa, ut veri Dei fidem recipiat, ac in catalogo parentum Christi adscribatur.*

Jerem. 39. *ait Dominus, & traderis in manus virorum, quos times.* Jerem. 36. n. 16. & unde homo alienigena, ac Aethiops tantam gratiam & benevolentiam promeruit. Quia liberavit Jeremiam à Lacu, cap. 38. n. 12. Cujus misericordie hic mercedem accipit ab eo, ut notat D. Hieronymus, & Lyran.

19. **Secundò** D. Hieronymus in tractatu de vera circumfusione, ait: *O Virtutem Ruth viris etiam præferendam. Deos suos Moabita contemnit, cum tu Israël desideres alienos; illa in unum Deum, suorum jam oblita conjurat, & in post multitudinem fornicaris idolorum? Hinc eligitur à Domino? hinc fit Israëlita mente non genere, fide non sanguine, virtute non tribu: hinc usque adeo benedicitur, ut prophetarum tuorum mater vocetur, & regum. Ruth facta est filia Abraham: ac vera Israelita, non naturali, conditione, ac tribu; cum esset Moabita inter idolotum cultum genita, & creata, sed tantum probitate profecit, ut virtute, fide, ac justitiâ, vera filia Abraham computaretur, Deos gentilium contemnens, verum Deum adorans, & inde ingenti virtutum pretio comparavit, ut in serie parentum Christi ipsa computaretur, non enim ita esset beata Ruth, si naturali progenie censeretur inter Israelitas, ut habita est virtutum censu.*

Ait Paulus 1. Corinth. 4. n. 17. *Misi vobis Timotheum, qui est filius meus dilectus in Domino: Quatum hoc cedat in laudem Timothei, aucti Chrysostr. homil. 1. ad Paulum ibi: quando autem Paulus eum vocat filium, hæc verba omnem ipsius virtutem demonstrare sufficiunt; sanctorum enim indicia non ad gratiam, nec ad inimicitiam sunt, sed ab omni sunt dubitatione*

20. **Ait Paulus 1. Corinth. 4. n. 17.** *Misi vobis Timotheum, qui est filius meus dilectus in Domino: Quatum hoc cedat in laudem Timothei, aucti Chrysostr. homil. 1. ad Paulum ibi: quando autem Paulus eum vocat filium, hæc verba omnem ipsius virtutem demonstrare sufficiunt; sanctorum enim indicia non ad gratiam, nec ad inimicitiam sunt, sed ab omni sunt dubitatione*

libera, non fuisse: tam beatus Timotheus, si Pauli filius à natura fuisset, quam nunc est admirabilis, quoniam secundum carnem nihil ad ipsum accipiens per cognationem, quæ est secundum religionem, in quam per ipsius se adoptionem induxit: Non ita laudabilis, ac gloriosus Timotheus fuisset, si filius Pauli natura extitisset, ac est modo per adoptionem virtutum, ac assimilationem; nam si esset filius naturalis, hoc accepisset à natura: ac quod sit filius adoptivus, hoc ipse per sua merita comparavit. Non fuisse tam beatus Timotheus, si Pauli filius à natura fuisset, quam nunc est admirabilis.

Ait Joannes de fidelibus Christum adorantibus: Quotquot autem receperunt dedit eis potestatem filios Dei fieri: Joan. 1 n. 12. intendit Evangelista explicare summam Dei benignitatem, ac benevolentiam erga homines, quos intantum dilexit ut ad sublimitatem filiorum Dei elevarer; sed ad tantum affectum exprimentum magis videbatur conducere si diceretur fecit eos filios Dei, cur ergo dedit eis potestatem filios Dei fieri, si scriberetur, quod fecit eos filios Dei, exprimeretur magna Dei gratia erga nos, at cum asruitur, quod dedit potestatem, denotatur, quod per nostram dispositionem, voluntatem ac meritum, ad tantam dignitatem evchimus, & ut honorabilior esset ipsa filiatio decrevit, quod esset ex merito, & non ex gratia. D. Joannes Chrysostr. homil. 9. in Joan. ait: *Cur non dixit fecit eos filios Dei fieri? ut ostenderet multa nobis opus esse diligentia ut adoptionis nobis per Baptisma impressam imaginem puram servemus, cumque hoc nos honorare dignatur inter omnes, ut maximus sit præstantissimus.* Et ita nosster D. Cyrillus. Alexand. lib. 1. in Joan. c. 13. D. Gregorius homil. 9. in Ezechiel. per potestatem exponunt dignitatem & excellentiam.

QUÆSTIO VI.

Quare Evangelista hic non exprimit nomen Bethsabee, sicut aliarum femininarum, sed tantum ait, ex ea quæ fuit Uria?

A It nosster Tex. n. 6. David Rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Uria. merito dubitabat Rabbanus dicens: *Quarendum est, quare Evangelista Bethsabee proprio nomine non nominavit, sicut cæteras feminas: Cur ergo peculiariter nomen istius mulieris tacetur.*

Respondedo primò ex mente D. Thomæ statim citandi, quia Bethsabee secum suo crimine involvebat adulterium, & ideo suo nomine indigna; nam Thamar nomen habet in sacro Textu n. 3. etsi vidua prostrata pudicitia Gen. 38. n. 19. Item non habet Rahab apud Matthæum n. 5. & si meretrix dicitur. Josue 2. n. 3. neutra vero erat adultera, sed Bethsabee nomen perdidit, quæ pudorem perdidit, quia sic absurdum adeo est adulterium, immane scelus; inde & maxime erubescit Susanna et si falso accusata sceleris: cum dicitur enim habet Tex. Daniel. 13. n. 32. *Erat enim cooperata, pudore scilicet contracto, cum rapitur ad*